

İYONLAŞTIRICI RADYASYON VE RADYONÜKLİT KULLANILARAK SUNULAN SAĞLIK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Cumhurbaşkanı Kararının Tarihi : 25/4/2022 Sayısı : 5530
Yayımlandığı Resmî Gazetenin Tarihi : 26/4/2022 Sayısı : 31821

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; sağlık hizmeti sunumu kapsamında iyonlaştırıcı radyasyon ve radyonüklit kullanılarak tetkik, teşhis ve tedavi amaçlı uygulanan radyoloji hizmetleri, nükleer tıp hizmetleri ile ağız, diş ve çene radyolojisi hizmetlerinin sunulduğu binaların vasıflarını, iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı maruziyetine karşı hastalar ve çalışan güvenliğine ilişkin usûl ve esasları ve iyonlaştırıcı radyasyon ve radyoaktif maddeyle çalışan personele verilecek sağlık iznini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, iyonlaştırıcı radyasyon ve radyonüklit kullanılarak sağlık hizmeti sunan sağlık kurum ve kuruluşları ile buralardan sağlık hizmeti alan kişileri ve buralarda görev yapan personeli kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 nci ve 103 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ağız, diş ve çene radyolojisi merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir ağız, diş ve çene radyoloji uzmanının sorumluluğunda veya mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip ağız, diş ve çene radyoloji uzmanı tarafından tetkik ve/veya teşhis amaçlı radyoloji hizmeti sunulan ve Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılan veya faaliyet izni verilen merkezleri,

b) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

c) Denetimli alan: Radyasyon kaynağı ile çalışanların giriş ve çıkışlarının özel denetime, çalışmalarının radyasyondan korunma bakımından özel kurallara bağlı olduğu ve görevi gereği radyasyon ile çalışan kişilerin yıllık doz sınırlarının 6 mSv'den fazla radyasyon

dozuna maruz kalabilecekleri, iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazın bulunduğu ve doğrudan radyasyona maruz kalınan alanı,

ç) Girişimsel radyolojik tetkik/televi: Görüntüleme amaçlı elektriksel, sonik veya iyonlaştırıcı radyasyon cihazları kullanılarak gerçekleştirilen tanısai ve tedavi amaçlı tıbbi işlemleri,

d) Gözetimli alan: Radyasyon kaynağı ile çalışanlar için yıllık doz sınırlarının 1 mSv'i aşılma olasılığı olan, 6 mSv'i aşılması beklenmeyen, kişisel doz ölçümünü gerektirmeyen fakat çevresel radyasyonun izlenmesini gerektiren cihaz odası ile bağlantılı ve iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile görsel takibi sağlayan alanı,

e) İyonlaştırıcı radyasyon: Maddesel ortamdan geçerken onunla etkileşerek iyon çiftleri oluşturabilen X ışını, gama ışını gibi elektromanyetik ışınlarla, kinetik enerjileri olan yüklü parçacıklar, ağır iyonlar ve serbest nötronlar gibi tanecik karakterli ışınları,

f) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı: Radyasyon üreten veya yayan cihazları,

g) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı çalışanı: İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının kullanıldığı alanlarda veya hizmetlerini ifa ederken görevi gereği Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından halk için belirlenen doz sınırlarının üzerinde radyasyona maruziyet olasılığı olan kişiyi,

ğ) Lisans: Radyoloji, nükleer tıp ile ağız, diş ve çene radyolojisi merkezleri bünyesinde iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile faaliyet yürütmek üzere Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından düzenlenen belgeyi,

h) NDK: Nükleer Düzenleme Kurumunu,

ı) Nükleer tıp merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir nükleer tıp uzmanının sorumluluğunda veya mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip nükleer tıp uzmanı tarafından tetkik, teşhis ve/veya tedavi amaçlı nükleer tıp hizmeti sunulan ve Bakanlıkça ruhsatlandırılan veya faaliyet izni verilen merkezleri,

i) Radyasyon alanı: Planlanmış ışınlanmalar nedeniyle halk için belirlenen yıllık doz sınırlarının üzerinde ışınlanma olasılığı olan alanlar ile radyonüklitlerin hazırlandığı ve muhafaza edildiği alanları,

j) Radyasyondan korunma sorumlusu: NDK tarafından radyasyondan korunma sorumlusu olarak yetkilendirilen kişiyi,

k) Radyoloji hizmetleri: İnsan vücudunun belirli bir kesiminin ya da tümünün tıbbi amaçlı görüntülerinin elektriksel, sonik veya iyonlaştırıcı radyasyon gibi birbirinden farklı yöntemlerle elde edilmesiyle normal fizyolojik durumlarının veya mevcut hastalıkların ortaya çıkarıldığı, belirli durumlarda yapılan girişimsel tıbbi işlemlerle hastalıkların tanı ve tedavisinin yapıldığı hizmetleri,

l) Radyoloji merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir radyoloji uzmanının sorumluluğunda veya mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip radyoloji uzmanı tarafından tetkik, teşhis ve/veya tedavi amaçlı radyoloji hizmeti sunulan ve Bakanlıkça ruhsatlandırılan veya faaliyet izni verilen merkezleri,

m) Radyonüklit: Doğal veya nükleer reaksiyon ürünü elementlerin radyoaktif formunu,

n) Radyonüklit radyasyon tedavisi: Nükleer tıp merkezinde tedavi amaçlı kullanılan alfa, beta veya gama ışını yayan radyonüklitlerin hastalara intravenöz, oral veya diğer yollar ile verilmesi işlemini,

o) Sağlık izni: 3153 sayılı Kanununun ek 1 inci maddesi ile 657 sayılı Kanununun 103 üncü maddesi kapsamında iyonlaştırıcı radyasyon ve radyoaktif madde ile çalışanlara verilecek izni,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bina Durumu, Fiziki Şartlar ve Güvenlik

Bina durumu ve fiziki şartlar

MADDE 5- (1) Radyasyondan korunmaya ilişkin radyasyon uygulamalarının yürütüleceği alanlar, ilgili mevzuata uygun olarak yapı kullanım izni alınmış binalarda açılır.

(2) Mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip nükleer tıp uzmanları tarafından açılacak nükleer tıp merkezleri ve radyoloji uzmanları tarafından açılacak radyoloji merkezleri, okul, kreş, mesken ve benzeri yerlere bitişik olamaz.

(3) Radyasyondan korunmaya ilişkin radyasyon uygulamalarının yürütüleceği alanların mekânsal tasarımı, teknik hususlar ve uygunluk ölçütleri NDK mevzuatı kapsamında düzenlenir.

(4) Radyoloji merkezleri, aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) Radyasyon alanlarının girişlerinde ve radyasyon alanlarında radyasyon uyarı levhaları bulundurulur.

b) Bilgisayarlı tomografi, mamografi, tomosentez, kemik-mineral dansitometresi, sabit/mobil röntgen, anjiyografi, sabit/mobil skopi, floroskopi cihazları ile ERCP ve ESWL işlemlerinin her biri için ayrı birim oluşturulur.

c) Bilgisayarlı tomografi biriminde, cihaz odası ve kontrol odası bulunur, ancak bu birimde yer alan kontrol odası, cihaz odası içerisinde yer almaz.

ç) Floroskopi biriminde, cihaz odası ve kontrol odası bulunur.

d) Anjiyografi biriminde, cihaz odası ve kontrol odası bulunur.

e) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazların bulunduğu alanda cihazın X-ışını tüpü, birincil ışın kapıya ve çalışana yönlendirilmeyecek şekilde yerleştirilir.

f) Bilgisayarlı tomografi, mamografi, kemik-mineral dansitometre, sabit röntgen, sabit skopi ve floroskopi cihaz odalarına bağlantılı veya yakın konumda hasta mahremiyetine uygun en az iki adet, kilitlenen ve dışa doğru açılan kapılara sahip uygun giyinme kabini bulunur, buralardan cihaz odalarına giriş ve çıkışların kontrollü olması ve aynı anda yalnızca bir kabinden cihaz odasına girişin yapılması sağlanır.

g) Kontrol odası, gözetimli alanda iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı bulunan cihaz odası ile bağlantılı ve görsel takibi sağlayacak şekilde düzenlenir.

ğ) Kontrol konsolunun cihaz odasının içinde olması durumunda, görsel takibi sağlayacak radyasyon zırhlaması yapılmış, sabit veya hareketli kurşun camlı paravan bulunur.

h) Girişimsel radyolojik işlem sonrası cihaz odasına yakın bir gözlem odası bulunur.

ı) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihaz odalarının boyutları, görüntü kalitesinin etkilenmeyeceği şekilde, ortama saçılan radyasyon dozu ve zırhlama gerektiren duvarlarda zırh kalınlığı dikkate alınarak tasarlanır.

i) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazın bulunduğu denetimli alanlardan zırhlama yoluyla ayrılmış alanlar, denetimli alan kapsamında yer almaz.

j) Radyolojik tetkiklerin raporlama işlemlerinin yapılması için radyasyon alanı dışında uygun raporlama odası/odaları oluşturulur.

k) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazların bulunduğu odalar başka bir amaç için kullanılamaz. Ancak bitişik alanlarda kullanılan cihazların kontrol konsolu ortak kontrol odasında bulunabilir.

l) Radyoloji merkezlerinde hastalar ve iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlar dışındaki kişilerin yalnızca tek kapıdan giriş ve çıkışına izin verilir. Ancak cihaz odası içerisinde kontrol konsoluna, hasta giyinme kabinlerine ve varsa film/banyo odasına geçiş kapılarının bulunmasına izin verilir.

m) Radyoloji hizmet alanlarının tüm kapıları, acil durumda çıkışa engel olmayacak şekilde otomatik kayar kapı veya dışarı doğru açılabilen kapılar olmalıdır.

n) Cihaz odası içinde birden fazla cihaz bulunmamalıdır.

o) Tüm oda veya alanlara ait kapılarda, söz konusu oda veya alanın ne amaçla kullanıldığını belirten tabela bulundurulur.

ö) Radyoloji hizmet alanında engelli kullanımına uygun lavabo ve tuvalet bulundurulur.

p) Radyoloji merkezinde engellilerin çıkışını zorlaştırmayacak ve tekerlekli sandalye geçişini engellemeyecek şekilde düzenleme yapılır.

r) Radyoloji merkezlerinin radyasyon alanına ilişkin diğer fiziki şartlar ile Bakanlıkça teknolojik gelişmeler sonucunda kullanımına izin verilen ve bu Yönetmelikte yer almayan iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazlara ait fiziki şartlar, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak sağlanır.

(5) Nükleer tıp merkezleri radyasyon alanlarında, aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) Radyasyon alanlarının girişlerinde ve radyasyon alanlarında, radyasyon uyarı levhaları bulundurulur.

b) Nükleer tıp merkezlerinde kullanılan cihazların her biri için ayrı bir alan oluşturulur.

c) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazların bulunduğu alanda cihazın X-ışını tüpü, birincil ışın kapıya ve çalışana yönlendirilmeyecek şekilde yerleştirilir.

ç) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazlar için radyasyona maruziyeti önlenmiş kontrol odası bulunur. Gama Kamera ve SPECT cihazlarında kontrol ünitesi ve cihaz aynı oda içerisinde olabilir.

d) Kontrol odası veya ünitesi, iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihaz odası ile bağlantılı, hasta ve cihaz ile görsel takibi sağlayacak şekilde düzenlenir.

e) Kontrol ünitesinin cihaz odasının içinde olması durumunda hasta ve cihaz ile görsel takibi sağlayacak radyasyon zırhlanması yapılmış sabit veya hareketli kurşun camlı paravan bulunur.

f) Nükleer tıp merkezlerinde radyoaktif iyot alımı çalışmaları için ayrı bir oda bulundurulur.

g) Radyasyon alanları içerisinde yer alan ultrasonografi ve efor cihazları nükleer tıp hizmeti alan hastalar dışında başka hastalar için kullanılamaz.

ğ) SPECT, SPECT-BT bulunan nükleer tıp merkezlerinde ayakta tedavi hizmeti sunulması halinde hastanın bekleyebileceği ayrı bir oda ve kullanabileceği ayrı bir tuvalet bulunur.

h) Radyofarmasötiklerin hazırlandığı sıcak odada, genel havalandırma sisteminden ayrı olarak havalandırması bulunan egzoz sistemine sahip çeker ocak, tezgah, zırhlı çöp kutusu ve dirseksiz lavabo bulunur.

ı) Hastalar için ön hazırlığın yapıldığı ve radyofarmasötik enjeksiyonunun uygulandığı, içerisinde lavabo, hasta tuvaleti ve uygulama koltuğu olan enjeksiyon odası bulunur. Enjeksiyon odaları sıcak odaya yakın konumda ve tek kişilik olmalıdır.

i) Nükleer tıp merkezinde radyonüklit radyasyon tedavisi uygulanan yetişkin ve çocuk hastalar için tek kişilik ayrı bekleme odaları ile odalar içerisinde radyoaktif hasta tuvaleti bulunur.

j) Sıcak odada, radyoaktif hasta bekleme odasında ve enjeksiyon odasında bulunan lavabo, tuvalet ve duş giderleri dirseksiz T tipi ve borular kurşun kaplı olmalıdır. Ortaya çıkan atıklar, sağlık kurum ve kuruluşunun ana kanalizasyonuna karışmayacak şekilde depolanmalıdır.

k) Radyoaktif katı atıklar tahliye edilmeden önce bu atıkların geçici olarak beklemesi için radyoaktif atık biriktirme kapları bulunan kapısı kilitli tutulan ayrı bir oda bulunmalıdır. Radyoaktif katı atık odasının ortak kullanımında NDK'den uygun görüş alınır.

l) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlar tarafından kullanılmak üzere radyasyon alanında konumlandırılmış dekontaminasyon duş sistemi ve tuvalet sisteminin yer aldığı ayrı bir oda bulunur.

m) Yataklı radyonüklit tedavi odası bulunan nükleer tıp merkezlerinde hastaların kullandıkları mutfak malzemelerinin bekletileceği ayrı bir kontamine mutfak malzeme odası bulunur.

n) Merkezin ayrı bir çıkış kapısı olmaması halinde, radyoaktif hastanın hasta kabul bölümüne yaklaşmasını engelleyecek şekilde düzenleme yapılır ve radyoaktif hasta ile hasta kabul bölümünde görevli personel arasında uzaktan iletişim sağlayacak mikrofonlu yanıt sistemi kurulur.

o) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışan için dinlenme ve giyinme odası ile genel poliklinik odası özelliklerinde nükleer tıp uzmanı çalışma odası bulunur. Yataklı radyonüklit tedavi ünitelerinde ayrıca nöbetçi personel odası bulundurulmalıdır. Söz konusu odalar radyasyon alanı dışında olacak şekilde planlanır.

ö) Radyoaktif madde verilmemiş hastalar ve refakatçiler için radyasyona maruz kalmayacak şekilde bekleme alanı bulunur. Bekleme alanı, sedye ve tekerlekli sandalye parkına kolay ulaşılabilir ve dolaşımı engellemeyecek şekilde tasarlanır. Bekleme alanında rahat görebilecek konumda sıra takip sistemi bulunur.

p) Yataklı radyonüklit tedavi odası bulunan merkezlerde mevcut kanalizasyon sisteminden ayrı olarak NDK tarafından belirlenen standartlar kapsamında sıvı radyoaktif atık tank sistemi bulunur.

r) Radyoaktif hastaların çarşaf ve nevresimleri ile temizlikte kullanılacak malzemelerin bekletileceği ayrı bir çamaşır odası bulunur.

s) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazların bulunduğu odalar başka bir amaç için kullanılamaz.

ş) Nükleer tıp merkezinde bulunan tüm kapıların; acil durumda çıkışa engel olmayacak şekilde, otomatik kayar kapı veya dışarı doğru açılabilen kapı olması zorunludur.

t) Tüm oda veya alanlara ait kapılarda, kullanım amacını gösteren tabela bulunur.

u) Merkezde bulunan çalışma ve zemin yüzeyleri ile tuvaletler kolay temizlenebilen, emici olmayan ve pürüzsüz malzemelerle kaplanır.

ü) Engelli kullanımına uygun lavabo ve tuvalet bulunur, engellilerin çıkışını zorlaştırmayacak ve tekerlekli sandalye geçişini engellemeyecek şekilde düzenleme yapılır.

v) Nükleer tıp merkezi giriş katta değilse binada hastanın tekerlekli sandalye ve sedye ile taşınmasını sağlayacak şekilde ilgili mevzuatına uygun asansör, platform veya lift sistemi bulunur.

y) Nükleer tıp Merkezinin fiziki alan tasarımına ilişkin uygunluk ve yeterliliklerinde, NDK tarafından değerlendirilme sağlanarak bu alanlara yönelik mekânsal tasarım onayı alınır.

(6) Ağız, diş ve çene radyoloji merkezleri radyasyon alanlarında, aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) Radyasyon alanlarının girişlerinde ve radyasyon alanlarında radyasyon uyarı levhaları bulundurulur.

b) Konik ışınlı bilgisayarlı tomografi cihazı, panoramik, panoramik-SEF, panoramik-SEF- Konik ışınlı bilgisayarlı tomografi cihazı, panoramik-konik ışınlı bilgisayarlı tomografi cihazı ve sabit/mobil periapikal röntgen cihazlarının her biri için ayrı bir birim oluşturulur.

c) Konik ışınlı bilgisayarlı tomografi biriminde, cihaz odası ve kontrol odası bulunur.

ç) Kontrol odası, cihaz odası ile bağlantılı ve görsel takibi sağlayacak şekilde düzenlenir.

d) Konik ışınli bilgisayarlı tomografi biriminde yer alan kontrol odası, cihaz odası içerisinde yer almaz.

e) Sabit/mobil periapikal röntgen cihazlarının bulunduğu alanda cihazın X-ışını tüpü, birincil ışın kapıya ve çalışana yönlendirilmeyecek şekilde yerleştirilir.

f) Konik ışınli bilgisayarlı tomografi cihazı, panoramik cihazı ve sabit/mobil periapikal röntgen cihaz odaları ile bağlantılı veya yakın konumda, hasta mahremiyetine uygun, değerli eşyaların korunmasına yönelik kitlenebilir dolap, ayna, askılık gibi malzemeleri içeren uygun giyinme alanı bulunmalıdır.

g) Panoramik biriminde ışınlama butonu gözetimli alanda olmalıdır. Bu alan radyasyon zırhlanması yapılmış, görsel takibi sağlayan kurşun camlı paravan ve kurşun camlı kapı düzenek içerecek şekilde düzenlenir.

ğ) Panoramik ve sefalometrik biriminde ışınlama butonu, gözetimli alanda olmalıdır. Bu alan radyasyon zırhlanması yapılmış, görsel takibi sağlayan kurşun camlı paravan ve kurşun camlı kapı düzenek içerecek şekilde düzenlenir.

h) Sabit periapikal röntgen cihazlarının ışınlama butonu gözetimli alanda olmalıdır. Bu alan radyasyon zırhlanması yapılmış, görsel takibi sağlayan kurşun camlı paravan ve kurşun camlı kapı düzenek içerecek şekilde düzenlenir.

ı) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihaz odalarının boyutları, ortama saçılan radyasyon dozu ve zırhlama gerektiren duvarlarda zırh kalınlığı dikkate alınarak tasarlanmalıdır.

i) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazın bulunduğu denetimli alanlardan zırhlama yoluyla ayrılmış alanlar, denetimli alan kapsamında yer almaz.

j) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazların bulunduğu odalar başka bir amaç için kullanılamaz. Ancak bitişik alanlarda kullanılan cihazların kontrol konsolu, ortak kontrol odasında bulunabilir.

k) Ağız, diş ve çene radyolojisi merkezlerinde hastalar ve iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlar dışındaki kişilerin yalnızca tek kapıdan giriş ve çıkışına izin verilir. Ancak cihaz odası içerisinde; kontrol konsoluna, hasta giyinme kabinlerine ve varsa film/banyo odasına geçiş kapılarının bulunmasına izin verilir.

l) Ağız, diş ve çene radyolojisi merkezinin acil çıkış ve tuvalet kapıları, acil durumda çıkışa engel olmayacak şekilde otomatik kayar kapı veya dışarı doğru açılabilen kapılar olmalıdır.

m) Tüm oda veya alanlara ait kapılarda, söz konusu oda veya alanın ne amaçla kullanıldığını belirten tabela bulundurulur.

n) Ağız, diş ve çene radyolojisi merkezlerinin radyasyon alanına ilişkin diğer fiziki şartlar ile Bakanlıkça teknolojik gelişmeler sonucunda kullanımına izin verilen ve bu Yönetmelikte yer almayan iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazlara ait fiziki şartlar, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak sağlanır.

o) Ağız, diş ve çene radyolojisi merkezlerinin radyasyon alanının fiziki alan tasarımına ilişkin uygunluk ve yeterliliklerinde, NDK tarafından değerlendirilme sağlanarak bu alanlara yönelik mekânsal tasarım onayı alınır.

Güvenlik

MADDE 6- (1) Radyasyondan korunmanın ve radyasyon güvenliğinin teminine ilişkin NDK tarafından yayımlanan mevzuat kapsamında radyasyon uygulamaları yürütülür. Bu kapsamda NDK tarafından uygun bulunan radyasyondan korunma programı veya çalışma talimatının uygulanması sağlanır.

(2) Radyasyondan korunmaya yönelik alınan tedbirler, iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlar ve hastaların, radyasyona ve radyoaktif maddeye maruz kalma olasılığını önleyici nitelikte olmalıdır.

(3) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanların sağlığını korumak, doz aşımına maruz kalmasını önlemek ve iş güvenliğini sağlamak üzere işin niteliğine uygun koruyucu giysi ve teçhizat eksiksiz olarak bulundurulmalıdır.

(4) Girişimsel radyoloji uygulamalarında görev alan iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanların, doz maruziyetini sınırlayacak ilave radyasyondan koruyucu kişisel donanımlar kullanılmalıdır.

(5) Radyasyon alanının dışında hasta kabul bölümünde veya ayrı bir alanda hastalara tetkik sonuç raporlarının veya görüntülerinin verileceği sonuç verme bölümü bulundurulur.

(6) Radyoloji merkezi, nükleer tıp merkezi ve ağız, diş ve çene radyoloji merkezlerinde;

a) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanların erişebileceği bir güvenlik dokümanı oluşturulur.

b) Radyoaktif madde ve benzeri yaralanmalar için önlemler alınır.

c) İlk yardım seti ve yangın tehlikesine karşı yangın söndürücü ile alev söndürme örtüsü gibi güvenlik donanımı bulundurulur.

ç) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlarına işindeki potansiyel tehlikeler ile güvenli çekim teknikleri hususunda eğitim verilir ve bu eğitimler kayıt altına alınır.

d) Oluşabilecek tehlike ve riskler hakkında giriş kapısı, cihaz, donanım veya aygıt üzerine ulusal veya uluslararası kabul gören simgeler kullanılarak işaretleme veya etiketleme yapılır.

e) Uygun sıklıkta hava değişiminin sağlanması amacıyla ilgili mevzuatına uygun havalandırma sistemi kurulur.

f) İlaçların, radyoaktif maddelerin ve hastalara ait bilgilerin yanlış kullanılmasına ve tahrip edilmesine karşı gerekli önlemler alınır.

g) Giriş ve çıkış noktaları ile yangın çıkışları uygun şekilde işaretlenir.

ğ) Tıbbi atıkların yönetimi, tıbbi atıkların kontrolü ve kimyasal atıkların yönetiminde ilgili mevzuata uyulur.

h) Tıbbi amaçlı iyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının teslim alınması, bulundurulması, çalıştırılması, kullanılması, kimyasal madde kullanımından oluşan atıkların bertaraf edilmesi ve X-ışını tüpü kullanımından oluşan atıklar ile radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin yetkilendirmeler ve radyasyon güvenliği hakkında, ilgili mevzuatı gereğince idari ve teknik düzenlemeler yapılır.

1) Uygun dedektöre sahip, geçerli kalibrasyon sertifikası olan radyasyon ölçüm cihazı ile radyasyon ölçümü yapılır ve ölçüm sonuçları kayıt altına alınır. Radyasyon ölçüm cihazlarının kalibrasyonlarının belirlenen periyotlarda Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu bünyesindeki İkincil Standart Dozimetri Laboratuvarında yaptırılması sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ve Radyonüklit ile Çalışanların Çalışma Esasları ve Sağlık İzni

İyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile çalışanların çalışma esasları

MADDE 7- (1) Sadece iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş veya işlemlerde çalışan personelin haftalık çalışma süresi 35 saattir. Bu çalışanların, denetimli alanlarda kişisel koruyucu ekipman ve dozimetre kullanması zorunludur.

(2) İyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile çalışacakların, işe başlamadan önce ve işe başladıktan sonraki yıllık sağlık kontrolleri, bu Yönetmeliğin eki EK-1'de yer alan "İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynağı ile Çalışacaklar/Çalışanlar İçin Sağlık Raporu Formu" kullanılarak ilgili sağlık kurum ve kuruluşu tarafından yaptırılır.

(3) Radyasyon kaynakları ile çalışacakların çalışma şekli, birinci fıkrada belirtilen çalışma süresini aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir.

(4) Hamilelik şüphesi olan, hamile veya emziren iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı çalışanının çalışma koşulları, fetüsün veya emziren çocuğun radyasyondan korunmasını sağlayacak şekilde düzenlenir.

Sağlık izni

MADDE 8- (1) Sadece iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ve radyonüklitlerin kullanıldığı denetimli alanlarda çalışanlara yıllık izinlerine ilaveten sağlık izni verilir. İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlara verilecek sağlık izni süresi, bu çalışanların bir takvim yılı içerisinde denetimli alanlarda fiilen çalıştığı süreler dikkate alınarak bu Yönetmeliğin eki EK-2'de yer alan "Sağlık İzni Tablosu"nda belirtilen çalışma süresine göre belirlenir.

(2) Mobil röntgen veya skopi gibi hareketli cihazları kullanan iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlara verilecek sağlık izni süresi, bu çalışanların bir takvim yılı içerisinde

denetimli alanlarda fiilen çalıştığı süreler dikkate alınarak bu Yönetmeliğin eki EK-2’de yer alan “Sağlık İzni Tablosu”nda belirtilen çalışma süresine göre belirlenir.

(3) Denetimli alanlarda iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı cihazı kullanan çalışanların etkin doz aşımı halinde sağlık kurum ve kuruluşu tarafından sağlık izni hemen kullanılır.

(4) Sağlık izni bölünemez, yıl geçişlerinde üst üste kullanılamaz ve diğer yıla aktarılamaz.

(5) Denetimli alanlarda iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı ile çalışanlara verilecek sağlık izni süresi hesaplanırken doğum, ölüm, evlilik ve yıllık izin ile geçirilen süreler, çalışma süresine dahil edilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 9- (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, iyonlaştırıcı radyasyon kullanılarak sunulan sağlık hizmetlerinin planlanması ile bu hizmetlerin sunulduğu sağlık kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri, standartları ve denetlenmesine ilişkin hususlarda Bakanlıkça düzenlenen mevzuat hükümleri uygulanır.

(2) Mesleğini serbest olarak icra etmeye yetkili radyoloji uzmanları, nükleer tıp uzmanları ve ağız, diş ve çene radyolojisi uzmanları tarafından açılan radyoloji merkezleri, nükleer tıp merkezleri ve ağız, diş ve çene radyoloji merkezleri ile ilgili hüküm bulunmayan hallerde, ayakta teşhis ve tedavi yapılan özel sağlık kuruluşlarının tabi olduğu mevzuat ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Uyum sağlanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faal halde bulunan radyoloji merkezleri, nükleer tıp merkezleri ile ağız, diş ve çene radyoloji merkezlerinin radyasyon alanları, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde bu Yönetmelikte yer alan hükümlere uyumlu hale getirilir.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

**İYONLAŞTIRICI RADYASYON KAYNAĞI İLE
ÇALIŞACAKLAR/ÇALIŞANLAR İÇİN SAĞLIK RAPORU FORMU**

ÇALIŞAN BİLGİLERİ				
ADI SOYADI	T.C. KİMLİK NO	KURUM SİCİL NO	CİNSİYETİ	
			ERKEK	KADIN
Çalıştığı/Çalışacağı Kurum :				
Çalıştığı/Çalışacağı Kurumdaki Unvanı ve Görevi :				
Radyasyona Maruz Kalma (Birden fazla işaretlenebilir)	X-ışınlarına dışarıdan maruziyet (Röntgen cihazları, bilgisayarlı tomografi gibi cihazlarla yürütülen işler)		:	
	Radyoaktif maddeler ile doğrudan el, cilt teması (Örneğin; radyofarmasötiklerle, brakiterapi kaynakları ile işlemler gibi)		:	
	Son 1 yıllık dozimetre ölçüm toplamı (mSv)		:	
	Diğer (Açıklayınız) :			
Son bir yıl içinde kişisel dozimetri ölçümlerinde doz limit aşımı bildirildi mi?		HAYIR	EVET (Açıklayınız)	
Son bir yıl içinde radyasyon kazası geçirdiniz mi?		HAYIR	EVET (Açıklayınız)	
Son bir yıl içinde tıbbi tanı ve tedavi amacıyla radyasyona maruz kaldınız mı?		HAYIR	EVET (Açıklayınız)	
Sağlık durumunuzla ilgili aşağıdaki belirti ve bulgular var mı?				
		YOK	VAR (Açıklayınız)	
Ciltte solukluk				
Genel yorgunluk hali				
Otururken ayağa kalktığınızda baş dönmesi/göz kararması				
Sık ateşli hastalıklara yakalanma				
Kolay iyileşmeyen uzun süreli enfeksiyonlar (Örneğin; ishal, mantar enfeksiyonları gibi)				
Beklenmedik veya uzun sürede duran kanamalar (Gaitada veya idrarda gibi)				
Sık diş eti kanaması				
Ciltte morluklar				
Özellikle el sırtı başta olmak üzere radyasyona maruz kalan vücut bölgelerde kıl dökülmesi				
El cildinde bozukluklar (ciltte kalınlaşma, kılcıl damarların izlenmesi, erken yaşlılık belirtileri gibi)				
Görmede bulanıklık				
Vücudunuzdaki (boyun, çene altı, koltuk altı, kasık gibi) lenf bezlerinde büyüme				
Sağlığım ile ilgili yukarıda beyan ettiğim bilgiler doğrudur.				
Çalışan/Çalışacak Kişinin Adı ve Soyadı:				
İmza :				
Tarih :				

TIBBİ DEĞERLENDİRME

(Hekim Tarafından Doldurulacaktır)

EL-CİLT BULGULARI [Kronik radyasyon maruziyetine bağlı olarak gelişebilecek]

	HAYIR	EVET (Varsa açıklama)
Telenjektazi		
Hiperkeratoz		
Atrofi		
Kıl Dökülmesi		
Tırnak Bozukluğu		

KAN VE LENFATİK SİSTEM MALİGNİTE BULGUSU [Radyasyona bağlı olarak geç dönemde gelişebilen maligniteler]

Periferik lenfadenopati		
Hepatosplenomegali		

TAM KAN SAYIMI

Lökosit Dağılımı

Beyaz Küre Sayısı		Lenfosit %	
Trombosit Sayısı		Nötrofil %	
Hemoglobin Düzeyi		Monosit %	
Kırmızı Küre Sayısı		Eozinofil %	
Normal-Dışı hücreler		Bazofil %	

KATARAKT BULGUSU (Lensin radyasyona maruziyetinden sonra 1 yıl içinde gelişmesi beklenir)

Bazal Oftalmoskopik Muayenesi Var mı?	HAYIR		Oftalmoskopik Muayene için Göz Hastalıkları Uzmanına Sevk Ediniz
	EVET		Son 1 yıl içinde yeni gelişen görme bulanıklığı var ise Göz Hastalıkları Uzmanına Sevk Ediniz

Son 1 yıl içinde ek görme bulanıklığı yok ise yıllık rutin takibine devam ediniz.

Göz Hastalıkları Uzmanı Değerlendirmesi:

Dr. Kaşe/İmza/Tarih

Bu formda adı geçen çalışanın tarafımdan sağlık değerlendirilmesi yapılmıştır:

Radyasyon kaynakları ile çalışmasında sakınca bulunmamaktadır :

Radyasyon kaynakları ile çalışmasında sakınca bulunmaktadır (Açıklayınız) :

İstirahat ve diğer hususlar:

Dr. Kaşe/İmza/Tarih

Sağlık İzni Tablosu

Sıra No	Çalışma Süresi	Sağlık İzni Süresi
1	0-50 Saat	1 Gün
2	51-100 Saat	2 Gün
3	101-150 Saat	3 Gün
4	151-200 Saat	4 Gün
5	201-250 Saat	5 Gün
6	251-300 Saat	6 Gün
7	301-350 Saat	7 Gün
8	351-400 Saat	8 Gün
9	401-450 Saat	9 Gün
10	451-500 Saat	10 Gün
11	501-550 Saat	11 Gün
12	551-600 Saat	12 Gün
13	601-650 Saat	13 Gün
14	651-700 Saat	14 Gün
15	701-750 Saat	15 Gün
16	751-800 Saat	16 Gün
17	801-850 Saat	17 Gün
18	851-900 Saat	18 Gün
19	901-950 Saat	19 Gün
20	951-1000 Saat	20 Gün
21	1001-1050 Saat	21 Gün
22	1051-1100 Saat	22 Gün
23	1101-1150 Saat	23 Gün
24	1151-1200 Saat	24 Gün
25	1201-1250 Saat	25 Gün
26	1251-1300 Saat	26 Gün
27	1301-1350 Saat	27 Gün
28	1351-1400 Saat	28 Gün
29	1401-1450 Saat	29 Gün
30	1451-1500 Saat	30 Gün